

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

MEDISON

מדינת ישראל
משרד החינוך

מן התלמוד

סדר נשים, מסכת בבא קמא, דף י"ט

"ההוא חמרא דאכל נהמא ופלסיה לסלא, חייביה רב יהודה לשלם נזק שלם אנהמא, ואסלא חצי נזק, ואמאי? כיון דאורחיה למיכל נהמא, אורחיה נמי לפלוסי סלא! - דאכל והדר פליס"

6 **אכל נהמא - אכל לחם**
ופלסיה לסלא - ושבר את הסל
כיוון דאורחיה - כיוון שדרכו

הסבר: חמור אחד אכל לחם ושבר את הסל בו היה הלחם. חייב רב יהודה את בעל החמור לשלם נזק שלם על הלחם, וחצי נזק על הסל. שואלת הגמרא: מדוע רק חצי נזק על הסל? הרי זוהי דרכו של החמור, להזיק לסל שהוא אוכל ממנו, ועל נזק רגיל יש לשלם נזק שלם! עונה הגמרא: מדובר שהחמור שבר את הסל לא במהלך האכילה אלא אחריה, וזה נזק לא רגיל, לכן משלמים רק חצי ממנו.

MEDISON AID
מערך לוגיסטי התנדבותי
תמיכה בכוחות הבטחון ובמערכת האזרחי

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי המנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ניו יורק:

כניסת שבת: 16:12
יציאת שבת: 17:15

גרמניה:

כניסת שבת: 15:36
יציאת שבת: 16:58

ישראל י"ם:

כניסת שבת: 16:01
יציאת שבת: 17:15

ישראל ת"א:

כניסת שבת: 16:15
יציאת שבת: 17:16

100 שנים לייסוד
הדף היומי

סדר נשים | מסכת בבא י"ז - כ"ג

פרשת ויצא | ו' - י"ב בכסלו תשפ"ד (19-25 לנובמבר 2023)

דף י"ז: חזקתו הפלג

חזקתו היה מלך יהודה החמישה עשר אחרי דוד המלך, ואחריו מלכו עוד שבעה מלכים עד חורבן בית המקדש הראשון. המלך חזקתו נקרא לפעמים בתנ"ך גם בשמות "חזקיה", "חזקיהו" ואף "חזקיהו". חזקתו המלך היה צדיק וירא שמים. בתקופת מלכותו התרבה לימוד התורה, עד שבכל שטחה של ארץ יהודה לא היה ילד וילדה שלא ידעו הלכות טומאה וטהרה. התלמוד מספר שבפטירתו חלקו לו כבוד גדול והקימו ישיבה סמוך לקברו, וכן התלמידים למדו תורה סמוך לקברו.

יש אומרים שכאשר הוציאו אותו לקבורה, הניחו עליו ספר תורה ואמרו: "קיים זה מה שכתוב בזה". כלומר: "קיים זה" - חזקתו, קיים, "מה שכתוב בזה" - את כל מה שכתוב בספר התורה. בדרך כלל אין נוהגים כך עם ספר תורה, אך מפני שחזקתו היה גדול במיוחד בתורה ובמעשים טובים, נהגו עמו כך.

דף י"ח: הבהמה שהתיזה צורות אבנים

אחד מארבעה אבות נזיקין הוא "רגל". תחת אב המזיק "רגל" נכללים כל מיני נזקים שהבהמה אינה עושה בכונה, אלא תוך כדי הליכתה. למשל, בהמה שדורכת על עגבניות וכדומה. פעם אירע שבהמה נבהלה ביותר מכלב גדול שהופיע מולה, והיא החלה לברוח במהירות. תוך כדי ריצתה היא עברה על גל גדול של אבנים ובעודה שועטת קדימה נדחפו אבנים מתחת רגליה, ניתזו הצידה והזיקו לשמשות. בעל השמשות הגיע אל בעל הפרה וביקש ממנו לשלם על הנזק. להפתעתו הרבה של בעל השמשות התברר לו שהוא יקבל רק חצי מערך הנזק.

מדוע? כי ישנה הלכה למשה מסיני, שעל נזק שלא נעשה בגופה של הבהמה, משלמים חצי נזק בלבד, וכאן הנזק נעשה על ידי האבן שהתיזה הבהמה. נזק זה מכונה "צורות". מה הם "צורות"? צור אבנים שטף.

דף י"ט: פרה שאכלה פלפל חריף

בהמה רעבה נכנסה לחצרו של יוסף, ואכלה מתוך שקי שומשום, גרעינים שחורים, פפריקה אדומה, ועוד. יוסף הבחין בפרה האוכלת מתוך שקיו, תפס באוזנה, הוליקה לבעליה ואמר לו: "כבודו ישלם לי בבקשה את כל הנזק". - "וידאי. הבה נלך אל הרב, וכל אשר יאמר, נעשה".

הרב אמר להם, כי על כל הדברים שהבהמה רגילה לאכול, בעליה צריך לשלם את מלוא הנזק, אך אם היא אכלה גם דברים שבהמות אינן אוכלות אותם, כגון פלפל חריף עליו לשלם חצי נזק בלבד, כי על כל דבר משונה שבהמה עושה משלם בעליה חצי נזק בלבד.

דף כ' : "זה נהנה וזה לא חסר"

פעם היה יהודי שהגיע מעיר רחוקה וחיפש היכן להתגורר. אמרו לו: "יש בסוף הרחוב יושנו בית הפקר, אתה יכול להיכנס לגור שם ככל שתחפוץ". התמקם האיש בבית וגר בו חמישה חודשים. לפתע הופיע בעל הבית ואמר לו: "מדוע זה הנך מתגורר בבית שלי?". התברר שהיהודי טעה, כי הבית המופקר

חברותא

★ | מן ההסטוריה

חברת מקורות

חברת "מקורות" היא חברת המים הלאומית של מדינת ישראל. היא נוסדה בשנת 1937 ביוזמתו של לוי אשכול, במטרה לספק את צורכי המים של היישוב היהודי בארץ. את התוכניות למפעלי המים תכנן המהנדס שמחה בלאס. החברה הקימה מפעלים רבים, שהגדול שבהם הוא המוביל הארצי, שהושלם ב-1964 ומספק מים לרחבי הארץ. כיום מספקת חברת מקורות כ-80% ממי השתייה בישראל וכ-70% מצריכת המים בישראל, ועוסקת בהתפלת מי ים, מיחזור שפכים, שיפור איכות המים ועוד.

מפת המוביל הארצי ומפעל ירקון-נגב (Wikipedia, MTO)

מתפלפלים

ראובן בן ה-8 רכב על אופניו, כאשר לפתע כלבו הקטן של חברו שמעון שבדיוק יצא לרחוב נבח עליו. ראובן נבהל מהנביחה הפתאומית, נפל מהאופניים ושבר שתי שיניים. העניין עורר ויכוח בין הוריו של ראובן להוריו של שמעון.

מצד שני:

הוריו של שמעון טענו שדרכם של כלבים לנבוח, וכי ראובן נבהל יותר מדי מנביחה פשוטה ואיבד שליטה על האופניים. לכן אין הנפילה הזו באחריותם, וממילא הם לא צריכים לשלם את הטיפול הרפואי.

מצד אחד:

הוריו של ראובן טענו שראובן נבהל מנביחות הכלב שיצא לרחוב ונבח בפתאומיות, ולכן האחריות מוטלת על בעלי הכלב, הוריו של שמעון. עליהם לשלם את הטיפול הרפואי וטיפול השיניים היקרים.

אה דעתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפלפלתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים

♥ | על המפה | דגניה ב'

דגניה ב' היא קבוצה בעמק הירדן. היא נוסדה בשנת 1920 על ידי אנשי העלייה השנייה, כחלק מקבוצת יישובים שכולם נקראו "דגניה", על שם הדגן הרב שבעמק. בין מייסדי הקבוצה היה לוי אשכול. היישוב לקח חלק חשוב בהקמת יישובי חומה ומגדל ובפיתוח מפעל המים האזורי. במלחמת העצמאות הצליחו תושבי דגניה א' ודגניה ב' לבלום את צבא סוריה שפלש לעמק הירדן, ולעצור טנק סורי בכניסה ליישוב. כיום גרים בדגניה ב' כ-700 תושבים העוסקים בעיקר בחקלאות וברפת.

דגניה ב' במרכז. דגניה א' מצד שמאל למעלה (Wikipedia, Ben Herzberg)

המושג השבועי

שנים לייסוד
ה'דף היומי'

100

שבע ברכות

הן ברכות שמברכים במהלך חופה וקידושין, ובסעודות בשבעת ימי המשתה שאחריהם. בברכות אלה מברכים את ה' על שיצר את האדם ואת מציאות השמחה של חתן וכלה. נוהגים לכבד בברכות אלה רבנים וקרובי משפחה של החתן והכלה. בשבעת ימי המשתה מברכים שבע ברכות רק אם יש "פנים חדשות" בסעודה, כלומר אורח חדש.

התבוננו היטב בצירור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מי הוא האיש שבצירור?
- 2 באיזה תפקידים ציבוריים הוא שימש?
- 3 איך הוא קשור לחברת מקורות?
- 4 איך דגניה ב' קשורה לדמות בצירור?
- 5 התבוננו היטב בצירור - יש בו דבר אחד לא נכון - מהו?

מי אני?

1. אזור במערב הנגב הצפוני.
2. סמוך לרצועת עזה ולגבול ישראל-מצרים.
3. נקרא בתחילה "חבל הבשור" ו"חבל מעון".
4. בהמשך נקרא על שם ראש הממשלה לוי אשכול.
5. באזור גרים כ-10,000 תושבים ב-32 יישובים.

לזכור

השנה אנו מציינים

100 שנים לייסוד הדף היומי

למדו את המושגים המודגשים בעלון ותוכלו להשתתף בחידונים ופעילויות במשך השנה.

5780 ה'תש"פ	5778 ה'תשע"ח	5727 ה'תשכ"ז	5708 ה'תשי"ח	5707 ה'תשי"ז	5699 ה'תרצ"ט	5657 ה'תר"ץ	5323 ה'רמ"ח	5260 ה'תרס"ו	5258 ה'תרס"ה	4900 ה'תר"ם	4800 ה'תר"ל	4650 ה'תרס"ט	4260 ה'תרס"א
2019 שנת תש"פ	2017 שנת תשע"ז	1969 שנת תשכ"ט	1948 שנת תשי"ח	1947 שנת תשי"ז	1939 שנת תרצ"ט	1897 שנת תר"ץ	1500 שנת ה'ת"ר	1492 שנת ה'ת"ק	1492 שנת ה'ת"ק	ה'רמ"ם	רש"י	רבי סעדיה גאון	510 שנת ה'ת"ק

דבר תורה

רגע לפני יציאתו של יעקב מישראל, כשהוא מבוהל ומפחד מרדיפתו של עשיו, הוא רואה בחלומו את המראה המפורסם של הסולם שראשו בשמים ורגליו בארץ. **מדוע דווקא נבחר הסולם להיות הסמל שראה יעקב, מה הקב"ה רצה לומר לו בדרך זו?** מה שמיוחד בסולם הוא שאכן הראש שלו גבוה בשמים, אך ברגע אחד ניתן להפוך אותו, ואז הראש שהיה למעלה הופך בבת אחת להיות למטה, והרגליים עולות למעלה.

הקב"ה מעביר ליעקב מסר גדול וחשוב - בידו של ה' לשנות ולהפוך את הכל, וגם אם ברגעים אלו נדמה ליעקב שהוא בבור עמוק ללא מוצא, בבת אחת יכול ה' לשנות את התמונה, ולהגבירו למעלה מעלה.

סדר נשים | מסכת מסכת בבא קמא, דף כ"א - כ"ב

היה בצד השני של הכביש והוא נכנס בטעות לביתו של אדם שנסע לחוץ לארץ. היהודי התנצל ועמד לצאת מן הבית, אך בעל הבית אמר לו: "התגוררת בדירה חמישה חודשים, תשלם לי שכירות דירה". היהודי היה נבוך ביותר, אך למזלו הרב הוא נזכר במה שאומר התלמוד בדף זה: **"זה נהנה וזה לא חסר" - פטור**. כלומר, אכן אסור לגור בבית של הזולת ללא רשות, אך **אם בעל הבית לא הפסיד מאומה מכך שהתגוררו בבית שלו, פטורים מלשלם לו**. **"זה נהנה" - היהודי שהתגורר בבית; "זה לא חסר" - בעל הבית, לא הפסיד מאומה**.

דף כ"א: אחריות בעל הבמה על בהמתו

במה רעבה הלכה ברחובות, הבחינה בשק גדוש בחיטה משובחת, החלה לאכול ממנו, וכילתה את כל השק. בעל השק שהניח אותו לזמן קצר ברחוב, חזר ופתח עיניים לבהמות, נזק רציני נגרם לו. במקרה הזה ישנה הלכה מעניינת. **מצד אחד בעל הבמה פטור, ומצד שני הוא חייב**.

בעל הבמה פטור מתשלום דמי החיטה היקרה, מפני שיש לבעלי הבהמות רשות לתת לבהמותיהם להלך ברשות הרבים. ובכל זאת הוא חייב לשלם את הכסף שהוא חסר בכך שעכשיו הוא לא צריך לתת לבהמתו ארוחת צהרים. כמה עליו לשלם? לפי שיטה אחת עליו לשלם את סכום הכסף ששוה הקש או התבן שהוא רגיל לתת לבהמתו לאכול.

דף כ"ב: אחריות על שרפה שפרצה

התורה קובעת כי **המדליק אש הרי הוא אחראי עליה, ועליו לשלם על כל הנזקים שהאש גרמה** אם הוא לא שמר על האש כראוי.

ישנם מקרים ש**מדליק אש פטור מלשלם את הנזק**. למשל, אדם שהדליק אש בשדהו ונזקו לפי כל הכללים שהאש לא תצא החוצה ותזיק, אך לפתע הגיעה רוח פראית שאישה לא חזה אותה, הציתה את כל שדהו והבעירה בתים רבים. בעל האש פטור מפני שבמקרה כזה הוא אינו אשם במה שהתרחש.

דף כ"ג: גרמא בנזיקין - פטור

ישנו דין מיוחד בדיני נזיקין שנקרא **"גרמא"**. הנה דוגמא לדין הזה: אדם מסוים ראה כלב ברחוב, והוא החל לשסות את הכלב לנשוך ולקרוע בגדים שתלו על חבל קביסה. בעל הכביסה יצא אל החצר, גירש את האיש ואת הכלב גם יחד ופנה לקרר ממי הוא יכול לתבוע את תשלום הנזק של הבגדים שנקרעו. למרבה הצער התברר לו שאי אפשר לתבוע את האיש ששיסה את הכלב, מפני שהוא בעצמו לא הזיק בגדים, אלא הכלב הוא שנקרע את הבגדים. ואם תשאלו - אבל הוא הרי גרם לכלב להזיק, התשובה היא שההלכה קובעת: **"גרמא בנזיקין - פטור"**. הגורם נזק פטור מתשלום. **מי חייב? רק העושה את הנזק בעצמו, או שחפץ שלו עשה את הנזק**, או שבעל חיים שלו עשה את הנזק, אך האיש המושקת הזה פטור, כי הכלב לא היה שלו. **כמוכן שהוא פטור רק מתשלום ממון, אך בדיני שמים הוא חייב גם חייב**.

חידה!

חברו בין האישים הבאים לבין תאריהם:

1. חזקיהו
2. ירמיהו
3. ישעיהו
4. עוזיהו
5. רמליהו
- א. נביא שחי בזמן החורבן
- ב. אביו של אחד ממלכי ישראל האחרונים
- ג. מלך יהודה שהיה צדיק גדול
- ד. מלך יהודה שהצטרע
- ה. נביא שחי בזמנו של חזקיהו

(א-ה: 1-5, ו-ז: 6-7, ח-ט: 8-9, י: 10)

שאלות השבוע

1. כיצד שיבחו את המלך חזקיהו לאחר פטירתו?
2. מהו "נזק צורות"?
3. באיזה מקרה אדם שגר בבית חברו בלי רשות פטור מלשלם לו?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי: את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים. *בפיקוח רואה חשבון

